

Handleiding digitale educatie 4-8 jaar

Inleiding

De stichting VAnG heeft een digitale educatieve les ontwikkeld voor de doelgroep kinderen van 4-8 jaar. De educatieve les bestaat uit:

- Een filmpje met een verhaal naar aanleiding van het prentenboek Egalus, zeer geschikt voor de allerkleinsten
- Een filmpje bestaande uit enkele dia's over diverse afvalkwesties in/om de school, de naschoolse opvang en thuis
- Losse opdrachten die u binnen of buiten met de kinderen kunt uitvoeren. Deze vindt u verderop in deze handleiding.
- Ondersteunend materiaal (powerpointbestand) dat u naar eigen inzicht kunt inzetten. Bijvoorbeeld bij Egalusverhaal of knutselopdracht

Doel van de digitale educatie

Het doel van de educatie is om kinderen van 4- 8 jaar (direct) en ouders van deze kinderen (indirect) bewust te maken van een schone leefomgeving en een niet-vervuilde natuur, gebruik te maken van "groene" grondstoffen, hergebruik van afval en de kringloop (van afval naar grondstof, Stichting VAnG).

Lesopzet/duur van de les

De lesopzet is modulair: deze biedt u de vrijheid om de les en de filmpjes achter elkaar af te werken of om het programma op te delen in kortere blokjes over meerdere dagen, met steeds een eigen deelonderwerp. Vanwege deze vrijheid kunt u zelf bepalen hoeveel tijd u aan ieder deelonderdeel besteedt.

Draaiboek digitale les

	Omschrijving activiteit	Hulpmiddel	Tijd
	Inleiding op les: uitleg hoe belangrijk het is om zuinig te zijn op de aarde, dat we geen rommel moeten maken van de natuur en wat wij daar zelf aan kunnen doen om de aarde gezond te houden.		2 min.
Filmpje Egalus	<p>Toelichting: De filmopname is bewerking van het prentenboek Egalus van Marije Tolman (Kinderboekenweek 2022). Dit prentenboek is voor de leeftijd 4+.</p> <p>Er is per plaatje/scene soms best veel te zien, soms zitten er misschien ook wat moeilijke woorden tussen. Onze suggestie is dan ook om de film eerst 1 keer in zijn geheel te bekijken en daarna met tussenpozen met de kinderen te bespreken wat er nu eigenlijk allemaal is gezegd/gebeurd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de kolom 'tijd' staat op welke moment u het filmpje eventueel kunt pauzeren. Daarbij kunt u zelf bepalen hoeveel tijd u besteedt aan het gesprek met de kinderen. • De vetgedrukte tekst is de verhaalttekst uit het boek. • De <i>cursief gedrukte tekst</i> bevat suggesties om het gesprek met de kinderen aan te gaan. <p>Het is geen noodzaak, maar een welkome aanvulling om het boek Egalus in de bibliotheek te lenen of aan te schaffen.</p> <p>Korte strekking van het verhaal: Terwijl het buiten stil en koud is, vertelt opa Egel zijn kleinzoon over de Sjeestijd. In de Sjeestijd had niemand tijd om stil te staan. De wereld was een drukte van jewelste en iedereen moest hoger, sneller, groter, mooier, meer! Alleen Egeltje Egalus deed er niet aan mee. Egalus stond stil en zag de schoonheid van alles, maar ook alle troep. Egalus gaat over een rommel-prikkende egel, die ons laat beseffen hoe wondermooi en waardevol onze natuur is en dat we daar zuinig op moeten zijn! Deze boodschap sluit aan bij de doelstelling van Stichting VAN G.</p> <p>De filmopname start met een aantal sfeerplaatjes uit het boek:</p>	Digibord of tv-scherm	Totale duur filmpje 4.02 min.

	<p>Egalus de egel in een veiligheidshesje, gewapend met een prikker in de natuur Vliegende vogels tussen de bomen in het bos Een krokodil die lezend tegen een boom zit geleund Een pauw die lezend op een boomtak ligt</p> <p>De verteller start vanaf minuut 0.25 met het verhaal Buiten is het stil en koud. Binnen ruikt het naar bosbessentaart.</p> <p><i>Egeltjes zijn allemaal knus binnen in een warm huisje.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Waar zien jullie de bosbessentaart?</i> - <i>Wat is iedereen aan het doen?</i> <p>‘Opa, kan je ons het verhaal uit de Sjeestijd nog eens vertellen?’ vraagt het kleinste egeltje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Zien jullie waar opa Egel zit? Waar herken je ‘m aan?</i> - <i>Wat zegt hij nou? Sjeestijd... wat zou dat kunnen betekenen?</i> <p>‘Natuurlijk’ glimlacht opa. ‘Natuurlijk’ Lang lang geleden was het een drukte van jewelste. Niemand had tijd om stil te staan. Alles en iedereen moest hoger, sneller, verder, groter, mooier, meer!</p> <p>In de Sjeestijd was iedereen voortdurend in beweging. Iedereen.</p> <p>Behalve Egalus. Hij hield van de wind tussen zijn stekels. En van warme zonnestralen op zijn zwarte natte neus.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wat heeft Egalus aan?</i> - <i>En wat voor gereedschap heeft hij bij zich?</i> - <i>Wat doet hij daarmee, denk je?</i> - <i>Wat ligt er in zijn bootje?</i> <p>Iedere dag prikt hij de rommel uit het bos. Maar als het bos leeg was, lagen de bergen weer vol. En als de bergen opgeruimd waren, lag de zee weer vol.</p>		<p>Minuut 0.25</p> <p>Minuut 0.36</p> <p>Minuut 0.42</p> <p>Minuut 1.26</p>
--	---	--	---

Gooi alle afval met gemak in de juiste afvalbak!!

- Hoe zit dat bij jullie op school? Hebben jullie op school verschillende soorten afvalbakken? Hoe zien die bakken eruit? Wat mag daar precies in?
- Hoe zit dat bij de naschoolse opvang? Zijn daar verschillende soorten afvalbakken? Wat wordt er allemaal in aparte afvalbakken weggegooid?

Egalus werd wakker van heel veel voetjes, trappelend van ongeduld. Hij rolde zich uit en kroop naar buiten.

Hij had het bos nog nooit zo mooi gezien. Zijn stekels wiebelden van plezier.

Egalus kreeg een gouden harkje en werd benoemd tot beschermheer van het bos.'

Onderwijsleergesprek:

Wie kent er iemand die ook een gouden harkje verdient omdat 'ie wel eens afval opruimt?

Is er iemand van jullie die al goed zijn best doet om de natuur schoon te houden, net als Egalus?

'Opa', roept het kleinste egeltje plotseling, 'voel je ook een warme zonnestraal op je neus?'

'De lente gaat beginnen', zegt opa. 'Ga je mee naar buiten?'

De frisse lentewind waait zacht tussen heel veel gelukkige stekels.

Eventueel:

Bruggetje naar activiteit om met de kinderen afval te rapen in de omgeving van de school/naschoolse opvang:

Tijd voor ons om ook naar buiten te gaan en te kijken of we afval in de buurt kunnen opruimen! Kijken of jullie – net als Egalus- allemaal een gouden harkje verdienen.

Minuut 3.02

<p>Filmpje met extra afvalkwesies</p>	<p>Extra afvalkwesies: korte items die met de kinderen besproken kunnen worden. Het is de bedoeling om steeds tussen de items het filmpje te pauzeren en met de kinderen het gesprek aan te gaan. Niet alle items hoeven achter elkaar behandeld te worden, het kan over meerdere sessies verdeeld worden (modulaire opzet).</p> <p>De vermelde tijden geven aan wanneer er een overgang is tussen de verschillende thema's. Tip: lees de teksten op de dia's hardop voor als de doelgroep nog niet in staat is deze te lezen of nog niet snel genoeg zelf kan lezen.</p> <p><u>Thema Klimaatverandering</u> (2 dia's achter elkaar):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is er aan de hand met planeet aarde? 2. vier foto's: straat onder water met mevrouw die geëvacueerd wordt, bosbrand, koalabeer die gered wordt door brandweerman, camping die onder water staat. <p><i>Gesprek aangaan:</i> <i>Wat zie je? Wat zou er aan de hand zijn? Heb je een idee hoe dat komt?</i></p> <p><u>Thema effect van afval wereldwijd</u> (2 dia's achter elkaar)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zo maken we er een beestenbende van! Zwaar vervuild strand, aangespoeld plastic en afval. 2. Hoe houden we de aarde gezond? <p><i>Gesprek aangaan:</i> <i>Wat zie je? Hoe komt dat? Wat denk je dat er kan gebeuren met vogels en vissen door al dat plastic in zee en op het strand? Wat kunnen we doen om onze planeet aarde gezond te houden?</i></p> <p><u>Thema: wat kunnen we zelf doen in onze eigen buurt?</u> (3 dia's achter elkaar)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hoe houden we onze eigen buurt en straat schoon? 2. Ik maak de buurt schoon. U ook? 3. Als iedereen nu meedoet, jong en oud <p><i>Gesprek aangaan:</i> <i>- wie gooit er wel eens afval op straat? Wie ruimt er wel eens afval op straat op?</i> <i>- wat kunnen wij als kind, volwassene, mensen aan het probleem doen?</i></p>	<p>Totale duur diapresentatie: < 2 minuten</p> <p>Vanaf start - minuut 0.21</p> <p>Zelf te bepalen hoeveel tijd hieraan wordt besteed</p> <p>Minuut 0.22 – 0.32</p> <p>Zelf te bepalen hoeveel tijd hieraan wordt besteed</p> <p>Minuut 0.33 – 0.45</p> <p>Zelf te bepalen hoeveel tijd hieraan wordt besteed</p>
--	---	--

	<p>1. Minder afval produceren (bekers, bakjes en geen pakjes)</p> <p>2. Afval zeker niet in de natuur gooien!</p> <p>3. Het afval dat toch ontstaat, goed scheiden zodat we kunnen recycleren.</p>		
<p>Bruggetje naar filmpje Lilly</p> <p>Filmpje Lilly</p>	<p>Dia: Bekijk de video van Lilly: "Ik help de aarde om beter te worden".</p> <p>"Iedereen kan iets doen om afval te verminderen en op te ruimen, niet alleen de gemeente, de vuilnisophalers of je ouders. Jij ook! Kijk maar eens naar Lilly."</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=BgWDTncnxhU</p> <p>In dit filmpje geeft Lilly (11 jaar) het goede voorbeeld dat je ook als kinderen een steentje kunt bijdragen om de planeet schoon te houden.</p> <p><i>Gesprek aangaan: Napraten over filmpje Lilly</i></p> <p>2 afsluitende dia's:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samenwerken is nog gezellig ook! 2. Een trots team <p><u>Thema: wat kan ik zelf doen om afval te verminderen (en is nog gezonder ook)?</u> (2 dia's)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wat kan echt beter? Fles water – drinkpakjes (grote hoeveelheid suikerklontjes) 2. afvalberg aan drinkpakjes <p><i>Gesprek aangaan:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoeveel drinkpakjes gebruiken wij hier op 1 dag? Rekensom hardop met de kinderen maken: - Dit aantal x 5 dagen = hoeveel pakjes in een week? - Hoeveel pakjes in een maand? = weekaantal x 4 weken = ?? - We hebben 40 schoolweken in een jaar = weekaantal x 40 = ?? - Laat het getal op de kinderen inwerken en vergelijk dat met 1 drinkbeker die je iedere dag weer mee kan nemen. 		<p>Minuut 0.46 – 0.51</p> <p>Zelf te bepalen hoeveel tijd hieraan wordt besteed</p> <p>Minuut 0.52 – 0.58</p> <p>Minuut 0.59 – 1.07</p> <p>Zelf te bepalen hoeveel tijd hieraan wordt besteed</p>

<p>Diverse losse activiteiten, voor binnen en/of buiten</p>	<p>1. Activiteit/spel voor binnen of buiten: afval sorteren Deze opdracht vraagt voorbereiding vooraf!</p> <p><u>Afval vooraf verzamelen en 'voorprepareren':</u> Bijvoorbeeld: Drankkarton, melkpak omspoelen, laten drogen Frisdrankblikje omspoelen, laten drogen Conservenblik Appelklokhuis beetje laten uitdrogen Oude krant/leeg wc-rolletje Paar oude sokken/oud kledingstuk Lege batterij Lege fles Kapotte lamp Lijstje is zelf uit te breiden met voorwerpen</p> <p>Alle afval in een vuilniszak stoppen</p> <p><u>Benodigheden vooraf klaar te zetten/leggen:</u> Diverse afvalbakken of afvalbak met diverse segmenten: GFT Plastic Papier Restafval Zak voor kleding Doos voor glasbak Chemisch afvalbak Indien afvalbakken niet aanwezig zijn: zorgen voor afbeeldingen van afvalbakken</p> <p><u>Bij kleine groep/jongste leeftijdscategorie:</u> Alle soorten afvalbakken langslopen: weet jij wat voor afval er in deze bak moet? Vervolgens samen "op ontdekkingsreis" bij het leeghalen van de vuilniszak: wat is het? In welke bak denk je dat dit afval thuishoort? Soms staat er een symbool op de verpakking in welke bak iets thuishoort, denk aan plastic hero-poppetje of restafval.</p>		
--	--	--	--

	<p>Kinderen wegwijs maken in de symbolen. Wat ze nu hier leren, kunnen ze thuis of op school ook herkennen en toepassen.</p> <p><u>Bij iets grotere groep/iets oudere leeftijdscategorie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wedstrijdelement toevoegen: 2 of meer groepjes maken - Ieder groepje krijgt een eigen voorgeprepareerde vuilniszak - Ieder groepje heeft eigen afvalbakken <p>Kinderen met vuilniszak zitten aan ene kant van de ruimte, afvalbakken staan aan de andere kant van de ruimte. Item voor item moeten de kinderen om de beurt rennen naar de juiste afvalbak om het afval erin te stoppen.</p> <p>Speel het spel bij mooi weer buiten. De afstand tussen de kinderen met vuilniszak en afvalbak kan dan wat groter worden. Dan zit ook het element 'buiten spelen/gezond bewegen' in de activiteit.</p> <p>De groep die als eerste klaar is en alles in de juiste bak heeft gedaan, is de winnaar.</p> <p>Bij controle of alles in de juiste bak zit, kan leerkracht/begeleider kinderen wijzen op de eventuele aanwezigheid van een symbool op de verpakking in welke bak iets thuishoort, denk aan plastic hero-poppetje of restafval-logo. Kinderen wegwijs maken in de symbolen. Wat ze nu hier leren, kunnen ze thuis of op school ook herkennen en toepassen.</p>		
	<p>2. Bordspel voor binnen: Straw's 'n Bottles</p> <p>Op de website van Greenpeace is een bordspel te vinden. https://www.greenpeace.org/nl/acties/greenstream/greenschool/strawsnbottles/</p> <p><u>Vorbereiding</u></p> <p>Van tevoren het bordspel op papier laten afdrucken op voldoende groot formaat. Plak het eventueel op een stuk karton.</p> <p>Bij het spel zijn 2 sets quizvragen te downloaden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 over afval - 1 over plastic 		

	<p>Print de setjes vragen uit en snijd of knip ze op maat. De spelregels zijn te downloaden vanaf dezelfde website.</p> <p>Verdere benodigdheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobbelsteen - pionnen <p><u>Het spel spelen</u> Volg de spelregels die op de website vermeld staan. In plaats van met individuen het spel te spelen, kun je ook kiezen voor het werken in 2-tallen. Dan kunnen de kinderen onderling nog overleggen over het antwoord/ombeurten de dobbelsteen gooien. (Goed voor vaardigheden als 'samenwerken' en 'naar elkaar luisteren')</p> <p>Leerkracht/begeleider kan de vragen voorlezen. Afhankelijk van de leeftijd kijken welke vragen geschikt zijn of 'n beetje helpen. De vragenset over afval lijkt iets eenvoudiger dan de vragenset over plastic.</p>		
	<p>3. Buitenactiviteit: de buurt schoonhouden/opruimen</p> <p>Benodigdheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Streetmasterknijpers en/of handschoenen - Vuilniszakken - Eventueel hesjes zodat de kinderen goed herkenbaar zijn - Scheidingswijzer: wat hoor thuis in welke bak? <p>Deze benodigdheden zijn te bestellen bij stichting VAnG (https://moederaardegezond.nl)</p> <p>Kinderen in groepjes onder begeleiding van een volwassene in de buurt het zwerfafval laten opruimen.</p> <p>Na afloop het gevonden afval sorteren en alsnog in de juiste afvalbak stoppen, onder het motto 'Alles met gemak in de juiste afvalbak'. Raadpleeg zo nodig de Scheidingswijzer, bij twijfel wat de juiste bak is voor het gevonden stuk afval.</p>		

	<p>Zorg dat de kinderen bij het sorteren de streetmasterknijpers gebruiken of anders handschoenen dragen.</p> <p>Eventueel iets van spelelement toevoegen na afloop:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie heeft het grootste stuk afval gevonden? - Wie heeft het vreemdste stuk afval gevonden? - Welk afval zijn jullie het meest tegengekomen? Bv. Sigarettenpeuken, blikjes 		
	<p>4. Binnenactiviteit: knutselen met kosteloos materiaal</p> <p>Vraag kinderen om kosteloos materiaal mee te nemen. Denk aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lege wc-rollen - lege melkpakken/frisdrankkartonnen (omgespoeld en schoon meebrengen) - lege eierdozen - lege verpakkingen van wasmiddel - lege doosjes (van theezakjes, hagelslag etc.) en/of dozen (door online shoppen zijn er veel dozen) - lege conservenblikken - kroonkurken van flesjes (bierdopjes etc.) - oude tijdschriften, gebruikt cadeaupapier - 'slingertjes' die vaak op cadeautjes worden geplakt <p>Verzamel vooraf voldoende materiaal.</p> <p>Zorg zelf voor aanvullend knutselmateriaal zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lijm - scharen - iets van touw - nietmachine - een 'gaatjesmaker' - kleuropotloden - etc. 		

	<p>Ga naar Google en zoek op 'knutselen met kosteloos materiaal' voor thema's en ideeën. Daar zijn diverse mogelijkheden te vinden per leeftijdscategorie.</p>		
	<p>5. Binnenactiviteit: kijkdoos Egalus knutselen</p> <p>Benodigdheden: Schoendoos Kleurpotloden Scharen Lijm Tekerpapier Iets dikker papier dan 80 grams Figuurtjes uit Egalusverhaal, af te drukken op iets dikker papier (te vinden in meegeleverde powerpointbestand)</p> <p>Onderdelen van knutselopdracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maak een tekening van de omgeving om wanden mee te beplakken: denk aan bos – bergen – zee/strand • Kleur de Egalus figuurtjes (in powerpoint-bestand zijn figuurtjes al gekleurd, maar leuker is om ook de kinderen zelf te laten kleuren) • Zoek buiten steentjes, takjes, mosjes, blaadjes om de kijkdoos verder mee aan te kleden 		